

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-10-28

Närvarande: F.d. justitierådet Bo Svensson, f.d. regeringsrådet Leif Lindstam och justitierådet Lars Dahllöf.

Genomförande av tredje penningtvättsdirektivet

Enligt en lagrådsremiss den 9 oktober 2008 (Finansdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
2. lag om tillsyn över vissa verksamhetsutövare som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism,
3. lag om ändring i fastighetsmäklarlagen (1995:400),
4. lag om ändring i lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet,
5. lag om ändring i kasinolagen (1999:355),
6. lag om ändring i lagen (2002:444) om straff för finansiering av särskilt allvarlig brottslighet i vissa fall m.m.,
7. lag om ändring i lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet,
8. lag om ändring i lagen (2005:405) om försäkringsförmedling,
9. lag om ändring i aktiebolagslagen (2005:551).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Johan Fallenius och ämnesrådet Tord Gransbo.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

En eller två lagar?

Som framgår av uppräkningsen ovan föreslås bl.a. en lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (penningtvättslagen) och en lag om tillsyn över vissa verksamhetsutövare som omfattas av lagen om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism (tillsynslagen). Denna uppdelning av den föreslagna regleringen på två lagar är enligt Lagrådets mening inte självklar. Den närmast till hands liggande lösningen är tvärtom att de verksamhetsutövare som omfattas av penningtvättslagen ska stå under tillsyn som regleras i samma lag. Med en enda lag blir det möjligt att undvika upprepningar och göra lagtexten mera överskådlig och lättillgänglig. En uppdelning på två lagar kan godtas endast om det föreligger mycket starka sakliga skäl för det.

Tanken med den föreslagna uppdelningen av tillsynen på två lagar är följande. Den tillsyn som idag sker med stöd av 1993 års penningtvättslag över vissa verksamhetsutövare ska även i fortsättningen regleras i de lagar som styr de ifrågavarande verksamheterna. Tillsynen över nya verksamheter som läggs under myndighetstillsyn genom den nu föreslagna penningtvättslagen ska däremot regleras i den föreslagna tillsynslagen.

Det synes sålunda i mycket vara historiska skäl som förestavat den föreslagna uppdelningen. Dessa skäl har emellertid enligt Lagrådets mening inte sådan tyngd att de bör hindra att den föreslagna nyordningen genomförs genom en enda lag.

En sammanslagning av de två lagarna kan nämligen förhållandevis enkelt göras genom att tillsynslagen i allt väsentligt infogas i penningtvättslagen. En sådan åtgärd skulle medföra ändringar i 1 kap. 2 §

penningtvättslagen och införande av nya paragrafer i den lagen, förslagsvis i ett nytt 6 kap. Lagrådet behandlar dessa ändringar i samband med övriga förslag till ändringar av förslaget till penningtvättslag.

Förslaget till lag om åtgärder mot penningtvätt och finansiering av terrorism

1 kap. 1 §

Avsikten med det föreslagna andra stycket är att säga att lagen gäller för de i 2–4 §§ angivna verksamhetsutövarna bara i den del av deras verksamhet som är inriktad mot kunder. Motsatsvis gäller lagen inte när en verksamhetsutövare träder i förbindelse med andra avtalsparter och exempelvis köper råvaror och maskiner, hyr verksamhetslokal, anställer personal, etc. Lagrådet vill ifrågasätta om detta behöver sägas. Det framgår av lagen vilka verksamheter som omfattas av bestämmelserna och för övriga verksamheter, som lagen förbigår med tystnad, gäller den inte. Samtidigt kan det vara på sin plats att definiera vad som avses med ett så centralt ord som kund. Detta kan lämpligen ske som en ny punkt 10 i föreslagna 1 kap. 5 §.

I enlighet härmed föreslår Lagrådet att paragrafen får följande lydelse:

1 § Denna lag syftar till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism.

1 kap. 2 §

Paragrafens första stycke innehåller en uppräkningslista i 14 punkter av vissa verksamhetsutövare. I de närmast följande två paragraferna anges ytterligare verksamhetsutövare som ska omfattas av lagen.

Det är inte uppenbart vilka fördelar som är förenade med den valda metoden jämförd med metoden att ange personerna i en enda paragraf. I direktivet har den senare metoden använts, låt vara att bestämmelsen i direktivet av de personer som ska omfattas av lagstiftningen delvis framgår av definitionen av "tillhandahållare".

Lagrådet förordar att de berörda bestämmelserna förs samman i en paragraf.

Beträffande de enskilda punkterna i paragrafen kan följande sägas.

Punkt 1 avser bank- eller finansieringsrörelse. Det kan noteras att definitionen av finansiellt institut i art. 3.2 i tredje penningtvättsdirektivet på väsentliga punkter avviker från den definition av finansiellt institut som finns i 1 kap. 5 § 7 lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse (bankrörelselagen). Direktivets definition är betydligt vidare och omfattar, utöver bankrörelselagens definition, bl.a. livförsäkringsrörelse, tillståndspliktig värdepappersrörelse, fondverksamhet enligt lagen (2004:46) om investeringsfonder samt vissa försäkringsförmedlare.

Punkt 10 avser både revisorer som står under tillsyn av Revisorsnämnden och andra revisorer samt personer som utför bokföringstjänster. Om, som Lagrådet föreslår, tillsynslagen förs ihop med penningtvättslagen bör punkten 10 omfatta endast godkända och auktoriserade revisorer och registrerade revisionsbolag medan

övriga kategorier tas in i en följande *punkt 11*. Till följd härav bör punkt 11 om skatterådgivare numreras *12*.

Såvitt framgår av lagförslaget är avsikten att advokater och biträdande jurister på advokatbyrå ska stå under tillsyn av Svenska Advokatsamfundet medan andra oberoende jurister ska stå under tillsyn av myndighet enligt den nu aktuella lagstiftningen. I *punkt 13* kan därför tas in en bestämmelse om advokater och biträdande jurister på advokatbyrå medan andra oberoende jurister bör behandlas i *punkt 14*.

I *punkt 15* bör tas in bestämmelser om andra personer än revisorer, advokater m.fl. som avses i punkterna 10 och 13.

Det kan noteras att artikel 3.7.b och 3.7.e (fullgörande av viss funktion som styrelseledamot respektive nominell aktieägare) saknar motsvarighet i lagförslaget. En nominell aktieägare får inte utöva en aktieägars rätt i bolaget eftersom inga med aktien förenade rättigheter har överförts på honom eller henne. Därmed skiljer sig den nominelle aktieägaren från exempelvis den som i Sverige lånar aktier och registrerar sig som ägare till dessa. I Storbritannien och andra länder som erkänner institutet nominella aktieägare är det inte heller möjligt att få veta vem som är den verkliga ägaren till de aktier som står registrerade på den nominelle. Det kan jämföras med svenska förvaltarregistrerade aktier där en förvaltare står registrerad som ägare till aktierna samtidigt som det förs register över dem som i verkligheten äger aktierna.

Ingendera funktionen synes kunna förekomma i Sverige. Något hinder mot att en svensk person fullgör sådana funktioner i ett annat land där de kan förekomma synes inte finnas. Enligt Lagrådets

mening bör därför övervägas om bestämmelser motsvarande de nu berörda bör tas in i lagen.

I en särskild punkt, *punkt 16*, kan föras in vad som i remissens lagförslag är 2 kap. 4 §, dvs. bestämmelser om större kontantaffärer. Det får antas att avsikten är att den bestämmelsen ska omfatta den som driver yrkesmässig handel och yrkesmässig auktionsförsäljning. Det synes dock inte nödvändigt att i lagtexten särskilt nämna auktionsförsäljning, eftersom denna kan ses som handel med varor. Frågan kan i stället lämpligen beröras i författningskommentaren.

Paragrafens första stycke föreslås få följande lydelse:

Denna lag gäller fysiska och juridiska personer som driver

- - - -

10. verksamhet som godkänd eller auktoriserad revisor eller registrerat revisionsbolag,

11. yrkesmässig verksamhet avseende bokföringstjänster eller revisionstjänster och som inte omfattas av 10 §,

12. yrkesmässig verksamhet som består i att lämna råd i avsikt att påverka storleken på en skatt eller avgift (skatterådgivare),

13 yrkesmässig verksamhet som advokat eller biträdande jurist på advokatbyrå, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,

14. yrkesmässig verksamhet som annan oberoende jurist än som avses i 13, till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § första stycket,

15. yrkesmässig verksamhet till den del verksamheten avser tjänster som anges i 3 § andra stycket och verksamhetsutövaren inte är en sådan person som avses i 10 eller 13,

16. yrkesmässig handel med varor, till den del verksamheten avser försäljning mot kontant betalning som uppgår minst till ett belopp som motsvarar 15 000 euro.

De begränsningar av lagens tillämpningsområde som gäller beträffande vissa personer, vilkas verksamhet måste omfatta vissa slag av

tjänster för att lagen ska tillämpas, finns i lagförslaget dels i punkterna 12–14 i paragrafens första stycke, dels i 3 §. Som en följd av Lagrådets förslag beträffande paragrafens första stycke bör dessa begränsningar tas in i en särskild paragraf, 3 §. Det bör också beaktas att direktivet (artikel 2.1.3.v) omfattar även truster medan lagförslaget (3 § 1 e) inte gör det. Truster bör därför läggas till i bestämmelsen.

Bestämmelsen i paragrafens andra stycke, som innebär att filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet omfattas av lagen, bör flyttas och bilda en ny 4 §. Paragrafen begränsar, i överensstämmelse med artikel 3.2.f i direktivet, lagens tillämpningsområde till filialer till personer som avses i första stycket 1–7 och lämnar därmed filialer till personer som avses i övriga punkter i nämnda stycke utanför. I 2 kap. 11 § första stycket föreskrivs vissa skyldigheter för verksamhetsutövare med filialer och dotterföretag utanför EES. Lagrådet noterar att definitionen av finansiellt institut i artikel 3.2 omfattar "(i)nom gemenskapen belägna filialer till finansiella institut" med huvudkontor inom eller utanför gemenskapen. Det bör i det fortsatta beredningsarbetet klargöras hur denna bestämmelse förhåller sig till de i remissen föreslagna bestämmelserna om filialer.

1 kap. 3 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört ovan bör 3 § ges följande lydelse:

- Tjänster som avses i 2 § 13 och 14 omfattar
1. att handla i en klients namn för dennes räkning vid finansiella transaktioner eller transaktioner med fastigheter,
 2. att hjälpa till vid planering eller genomförande av transaktioner för en klients räkning vid
 - a. köp och försäljning av fastigheter eller företag,
 - b. förvaltning av klientens pengar, värdepapper eller andra tillgångar,

- c. öppnande eller förvaltning av bank-, spar- eller värdepapperskonton,
- d. anskaffande av nödvändigt kapital för bildande, drift eller ledning av företag, eller
- e. bildande, drift eller ledning av bolag, föreningar, stiftelser eller trustar.

Tjänster som avses i 2 § 15 omfattar

1. bildande av juridiska personer, försäljning av nybildade aktiebolag och förmedling av svenska eller utländska juridiska personer,
2. tillhandahållande av ett registrerat kontor eller en postadress och därmed sammanhängande tjänster till en juridisk person eller en trust eller en liknande juridisk konstruktion,
3. förvaltning av en trust eller en liknande juridisk konstruktion.

1 kap. 4 §

I enlighet med vad Lagrådet anfört ovan kan 4 § ges följande lydelse:

I fråga om verksamheter som avses i 2 § 1–7 gäller lagen även filialer i Sverige till utländska juridiska personer med huvudkontor i utlandet.

1 kap. 5 §

I paragrafen finns definitioner av termer och uttryck som används i lagen. Definitionerna går tillbaka på bestämmelser i direktivet. I paragrafen tas definitionerna upp i en annan ordning än i direktivet. Vad skälet är till den valda ordningen framgår inte av remissen. Enligt Lagrådets mening bör ordningen i den svenska lagen antingen överensstämma med direktivets eller vara alfabetisk. Detta bör beaktas vid den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Punkt 3 definierar ”verklig huvudman”. Bestämmelsen går tillbaka på artikel 3.6.b.iii som anger, enkelt uttryckt, att en fysisk person ska anses vara verklig förmånstagare om han eller hon utövar ”betydande kontroll över 25 procent” eller mer av tillgångarna i en juridisk konstruktion eller juridisk enhet. Uttrycket ”betydande kontroll över 25

procent" väcker frågan hur stor andel av samtliga tillgångar som personen måste kontrollera för att han eller hon ska anses vara en verklig förmånstagare. I den danska och engelska versionen av artikeln finns inte någon motsvarighet till ordet "betydande". Lagrådet förordar att artikelbestämmelsen genomförs i svensk rätt med bortseende från ordet "betydande".

I *punkt 5*, som avser "tredje part", definieras inte denna term. I stället anges vilka tredje parter som en verksamhetsutövare får förlita sig på för att uppnå kundkännedom.

Termen tredje part används i direktivet (artiklarna 14–19). Varför just denna term valts framgår inte. Termen "utomstående" synes ha samma innebörd, om inte avsikten med valet av "tredje part" varit att markera att den verksamhetsutövare som ska skaffa sig kundkännedom inte får förlita sig på kunden för att få denna kännedom. Om termen utomstående används i stället för tredje part, behövs ingen särskild definition.

De bestämmelser som i den föreslagna lagen finns som en definition i 1 kap. 5 § 5 bör kunna tas in i 2 kap. och där bilda en ny fjärde paragraf. Åtgärden kräver en ändring i 2 kap. 3 § tredje stycket. Detta stycke och den nya 2 kap. 4 § föreslås få följande lydelse:

2 kap. 3 § tredje stycket

Verksamhetsutövare får förlita sig på åtgärder som har utförts av en utomstående som anges i 4 § för att uppnå kundkännedom enligt första stycket, om verksamhetsutövaren på begäran, och utan dröjsmål, kan få del av de uppgifter om kunden som den utomstående har inhämtat.

2 kap. 4 §

Med utomstående i 3 § tredje stycket avses

1. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3 och 5–7, godkända eller auktoriserade revisorer och advokater med hemvist inom EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkesregister, eller

2. fysiska eller juridiska personer med verksamhet som anges i 1 kap. 2 § första stycket 1–3 och 5–7, godkända eller auktoriserade revisorer med hemvist utanför EES, som har tillstånd eller är registrerade i ett särskilt yrkesregister, om de tillämpar bestämmelser rörande kundkännedom och bevarande av handlingar som motsvarar kraven i Europaparlamentets och rådets direktiv 2005/60/EG av den 26 oktober 2005 om åtgärder för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt och finansiering av terrorism och det finns tillsyn över att dessa bestämmelser följs.

I *punkt 6* definieras ”person i politiskt utsatt ställning”. Definitionen går tillbaka på artikel 3.8. Artikelbestämmelsen innehåller emellertid inte något krav på att personen ska vara bosatt utomlands. Detta ska jämföras med artikel 13.4. som föreskriver skärpt kontroll av personer i politiskt utsatt ställning, om de är bosatta utomlands. Motsatsvis framgår av sistnämnda bestämmelse att om sådana personer är bosatta här i landet ska de underkastas kontroll av normal omfattning. Lagrådet föreslår därför att orden ”utomlands bosatt” utgår ur definitionen. Dessutom bör 2 kap 5 § kompletteras med en föreskrift om skärpt kontroll av personer i politiskt utsatt ställning som är bosatta utomlands, se nedan.

I en ny *punkt 10* bör anges att med kund enligt denna lag avses den som trätt i affärsförbindelse med sådan verksamhetsutövare som avses i denna lag.

2 kap. 2 §

I paragrafen anges i fyra punkter när grundläggande åtgärder för att uppnå kundkännedom ska vidtas. Bestämmelsen går tillbaka på artikel 7 i direktivet. Den artikeln innehåller en bestämmelse om att sådana åtgärder också ska vidtas ”(o)m det finns misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism, oavsett eventuellt undan-

tag, befrielser eller tröskelbelopp”. Enligt Lagrådets mening bör en motsvarande bestämmelse tas in i paragrafen som ett nytt sista stycke av följande lydelse:

Om det finns misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism ska, oavsett eventuella undantag, befrielser eller tröskelbelopp, åtgärder som anges i första stycket vidtas.

2 kap. 3–7 §§

I 3–7 §§ behandlas åtgärder för kundkännedom. Paragrafserien består av grundläggande åtgärder (3 §), skärpta åtgärder (4–6 §§) och undantag från grundläggande åtgärder (7 §). Enligt Lagrådets mening är den naturliga ordningen: grundläggande åtgärder, undantag från grundläggande åtgärder och skärpta åtgärder. Lagrådet föreslår att paragraferna sätts i denna ordning.

2 kap. 5 § (i remissen betecknad 7 §)

Punkt 4 väcker frågan om hänvisningen till 58 kap. inkomstskattelagen är för vid och därmed omfattar mer än vad som avses med artikel 11.5.b. Enligt vad som upplysts vid föredragningen bör hänvisningen preciseras genom att orden ”58 kap. inkomstskattelagen (1999:1229),” ersätts med ”58 kap. 4-16 §§ inkomstskattelagen (1999:1229) som inte får återköpas,”. Vidare bör i *punkt 5* orden ”och pensionsrätter” infogas omedelbart efter ”pensionsavtal”.

2 kap. 6 § (i remissen betecknad 4 §)

De inledande orden i 6 § bör vara ”Utan hinder av 4 § ska en verksamhet ...”.

Lagrådet föreslår vidare att artikel 13.4 om skärpta åtgärder beträffande utomlands bosatta politiskt utsatta personer genomförs genom att det i tredje stycket 2 omedelbart efter ordet "ställning" införs orden "som är bosatt utomlands".

2 kap. 8 § (i remissen betecknad 6 §)

I punkten 3 anges som en skärpt åtgärd "att dokumentera respektive instituts ansvar (för) att vidta kontrollåtgärder". Föreskriften innebär att institutet ska ha skrivna instruktioner för sin kontrollverksamhet, men den ålägger inte institutet att dokumentera vilka åtgärder som det faktiskt vidtar. Lagrådet menar att detta är en brist och att föreskrifter bör meddelas som ålägger institutet att föra "loggbok" i kontrollverksamheten. Lagrådet föreslår att punkten får följande lydelse:

3. att dokumentera respektive instituts ansvar att vidta kontrollåtgärder och de åtgärder som det vidtar.

2 kap. 9 § (i remissen betecknad 8 §)

Lagrådet föreslår att paragrafens första två stycken ges följande lydelse:

Kontroll av kunden och den verkliga huvudmannens identitet ska slutföras innan en affärsförbindelse etableras eller en enstaka transaktion utförs. Identitetskontroll av förmånstagare till livförsäkring behöver dock inte företas förrän i samband med första utbetalningen av försäkringsersättning eller när annan rättighet enligt försäkringsavtalet utövas för första gången.

Om det är nödvändigt för att inte avbryta verksamhetens normala gång och risken för penningtvätt eller finansiering av terrorism är låg, får kontroll som företas med anledning av en ny affärsförbindelse ske senare än enligt första stycket men skall dock alltid slutföras i nära anslutning till att förbindelsen har etablerats.

2 kap. 10 § (i remissen betecknad 9 §)

I paragrafen behandlas fortlöpande uppföljning av affärsförbindelser. Den går tillbaka på artikel 8.1.d. Där föreskrivs bl.a. en skyldighet att hålla handlingar, uppgifter och upplysningar uppdaterade. För att uppnå bättre överensstämmelse med artikelbestämmelsen föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse:

En verksamhetsutövare ska fortlöpande följa pågående affärsförbindelser genom att kontrollera och dokumentera att de transaktioner som utförs stämmer överens med den kunskap som verksamhetsutövaren har om kunden, dennes affärs- och riskprofil och, om det behövs, varifrån kundens ekonomiska medel kommer. Handlingar, uppgifter och upplysningar rörande kontrollen ska hållas aktuella.

3 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att de två sista styckena i paragrafen ges följande lydelse:

När uppgifter har lämnats enligt andra stycket, ska även andra fysiska eller juridiska personer som avses i 1 kap. 2 § första stycket samt 1 kap. 3 och 4 §§ lämna de uppgifter för utredningen om penningtvätt eller finansiering av terrorism som myndigheten begär. Bestämmelser om uppgiftsskyldighet finns även i 14 a § kasinolagen (1999:355).

3 kap. 3 §

Lagrådet föreslår att ordet "medan" byts mot "i samband med att"; jfr ordalagen i artikel 23.2.

4 kap. 6 §

Eftersom det bara är Rikspolisstyrelsen som utreder misstankar om penningtvätt eller finansiering av terrorism bör punkten 1 ges följande lydelse:

1. om Rikspolisstyrelsen beslutar att inte inleda eller att lägga ned utredningen om penningtvätt eller finansiering av terrorism,

6 kap. (motsvarar tillsynslagen i lagrådsremissen)

Som redan nämnts förordar Lagrådet att tillsynslagens bestämmelser infogas i penningtvättslagen som ett nytt 6 kap.

Kapitlet kan inledas med en upplysning om att bestämmelser om tillsyn av vissa verksamheter finns i annan lagstiftning och i övrigt ha väsentligen samma innehåll som tillsynslagen.

Eftersom syftet med tillsynen är att förhindra att verksamhet som omfattas av lagen drivs på ett sätt som inte är önskvärt bör bestämmelserna om tillsyn översiktligt ha följande innehåll.

Den som avser att bedriva en verksamhet som omfattas av lagen ska, om verksamheten inte redan står under tillsyn, anmäla detta till en myndighet, enligt förslaget i remissen Bolagsverket. Har en anmälan inte gjorts bör verksamheten inte få drivas. Drivs den ändå bör den efter föreläggande av tillsynsmyndigheten kunna bringas att upphöra. Detsamma bör gälla då en anmälan visserligen gjorts men verksamheten ändå, t.ex. på grund av verksamhetsutövarens brottsliga verksamhet, inte ska få bedrivas. När det genom rättelse är möjligt att undanröja ett fel som annars skulle leda till att verksamheten inte får bedrivas, bör tillsynsmyndigheten kunna förelägga verksamhetsutövaren att vidta rättelse. För att kunna fullgöra dessa

uppgifter bör tillsynsmyndigheten ha rätt att begära upplysningar och genomföra undersökningar.

Med denna utgångspunkt föreslår Lagrådet att bestämmelserna i 6 kap. utformas på följande sätt.

6 kap. 1 §

Uppräkningen i 1 § i den föreslagna tillsynslagen kan ersättas med en kortare hänvisning till vissa bestämmelser i penningtvättslagen och i övrigt innehålla en hänvisning till tillsynsbestämmelser i annan lagstiftning.

Paragrafen föreslås få följande lydelse:

I fråga om tillsyn över verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 tillämpas detta kapitel.

Bestämmelser om tillsyn över annan verksamhet som avses i 1 kap. 2 § första stycket finns i fastighetsmäklarlagen (1995:400), lagen (1996:1006) om anmälningsskyldighet avseende viss finansiell verksamhet, kasinolagen (1999:355), lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet och lagen (2005:405) om försäkringsförmedling.

6 kap. 2 §

I en andra paragraf kan på samma sätt som gjorts beträffande lagens syfte markeras vad syftet med tillsynen ska vara. Paragrafen kan förslagsvis ges följande utformning:

Tillsynen syftar till att förhindra att finansiell verksamhet och annan näringsverksamhet utnyttjas för penningtvätt eller finansiering av terrorism. Genom tillsynen kontrolleras att verksamheten drivs enligt denna lag samt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen.

De efterföljande paragraferna i kapitlet föreslås få följande lydelse:

3 §

Den som ämnar bedriva verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 ska anmäla detta till Bolagsverket.

4 §

Verksamhet som avses i 1 kap. 2 § 11, 12 och 14–16 får inte bedrivas, om anmälan enligt 3 § inte gjorts.

Tillsynsmyndigheten får förelägga den som driver verksamhet som avses i första stycket utan att ha anmält detta att lämna de upplysningar om verksamheten som behövs för att bedöma om det föreligger skyldighet att göra anmälan enligt 3 §. Lämnas inte sådana upplysningar ska tillsynsmyndigheten förelägga den som driver verksamheten att upphöra med denna.

5 §

En verksamhetsutövare som gjort anmälan enligt 3 § men som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet får av tillsynsmyndigheten föreläggas att vidta rättelse eller, om detta inte är möjligt, upphöra med verksamheten.

Om verksamhetsutövaren är en juridisk person gäller första stycket även den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess ledning.

Med kvalificerat innehav avses ett direkt eller indirekt ägande i företaget, om innehavet representerar tio procent eller mer av kapitalet eller av samtliga röster eller annars möjliggör ett väsentligt inflytande över ledningen av företaget.

6 §

När en person som står under tillsyn enligt detta kapitel får kännedom om att förändringar har skett i den krets som har ett kvalificerat innehav i företaget eller ingår i dess ledning, ska personen anmäla förändringen till tillsynsmyndigheten.

7 §

Tillsynsmyndigheten får utöver vad som framgår av 4 § förelägga den som driver verksamhet som omfattas av detta kapitel att lämna de upplysningar och ge tillgång till de handlingar som behövs för tillsynen.

Tillsynsmyndigheten får, när den anser det nödvändigt, genomföra en undersökning hos en verksamhetsutövare som är antecknad i Bolagsverkets register.

8 §

Om en fysisk eller juridisk person som är antecknad i Bolagsverkets register anmäler att verksamheten har upphört eller om det på annat sätt framgår att så är fallet, ska verket avföra personen ur registret.

9 §

Förelägganden enligt denna lag får förenas med vite.

10 §

Beslut enligt 4 § andra stycket eller 7 § första stycket får inte överklagas.

Beslut i övrigt enligt detta kapitel får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. I sådana ärenden får tillsynsmyndigheten bestämma att beslutet ska gälla omedelbart.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Kapitel 6 i remissens lagförslag bör betecknas 7 och kapitel 7 bör betecknas 8.

Förslaget till lag om ändring i lagen om anmälningsplikt avseende viss finansiell verksamhet

Lagrådet föreslår i nära överensstämmelse med de förslagna bestämmelserna i 6 kap. 5 § i penningtvättslagen att 3 § första stycket i förevarande lag ändras på följande sätt:

Den som i väsentlig utsträckning har åsidosatt skyldigheter i näringsverksamhet eller som har gjort sig skyldig till allvarlig brottslighet får inte ägna sig åt verksamhet som är anmälningsskyldig enligt 2 § första stycket. För en juridisk person gäller detta förbud den som har ett kvalificerat innehav av andelar i den juridiska personen eller ingår i dess ledning.

Förslaget till lag om ändring i aktiebolagslagen

I remissen föreslås ändringar i 9 kap. 42 och 43 §§ aktiebolagslagen. I betänkandet Avskaffande av revisionsplikten för små företag (SOU 2008:32) föreslår utredningen om revisorer och revision att bl.a. 9 kap. 42–44 §§ aktiebolagslagen upphävs och ersätts med en generell reglering i revisorslagen av anmälningsskyldighet för revisorer i alla typer av företag. Förslaget har remissbehandlats och ärendet bereds nu i Justitiedepartementet.

I det nämnda betänkandet behandlas inte revisorns skyldighet att anmäla misstanke om penningtvätt. Genomförs utredningens förslag att utmönstra 9 kap 42–44 §§ ur aktiebolagslagen bör de nu remitterade lagförslagen överföras till revisorslagen.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar övriga lagförslag utan erinran.